

SELETUSKIRI

Vabariigi Valitsuse otsuse juurde

Eesti täiendavad seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, mis käsitleb äriühingute 28. õigusraamistikku – „EU Inc.“, eelnõu kohta

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse seisukohad esitatakse Euroopa Liidu nõukogu 19.10.2026 esitatud üldise lähenemisviisi (14376/26) kohta, mis puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eelnõu, mis käsitleb äriühingute 28. õigusraamistikku („EU Inc.“). Euroopa Komisjoni esitatud määruse eelnõu COM(2026) 321 (EU Inc.) loob vabatahtliku, kogu Euroopa Liidus kohaldatava 28. režiimi äriühinguvormi EU Inc., mille põhieesmärk on vähendada piiriülese ettevõtluse halduskoormust ja kulusid, võimaldades äriühingute kiiret ja täisdigitaalset asutamist ning ühtseid digitaalseid menetlusi kogu elutsükli vältel. Eelnõu keskmes on ühekordse andmeedastuse („*once-only*“) põhimõte (OOP), digitaalne identiteet ja allkiri (eIDAS raamistikus), filiaalide piiriülene avamine, digitaalsed osad ja digitaalne osanike/aktsionäride register, elektroonilised koosolekud, ning standardiseeritud investorisõbralikud lahendused kapitali kaasamiseks (sh optsioonid ja nende maksustamise hetk), töötajate kaasamise reeglid on eelnõus samuti (teatud juhtudel tuleb töötajaid EU Inc. juhtimisse kaasata).

2. Eesti seisukoht

2.1. Eesti toetab nõukogu üldises lähenemisviisis kokkuleppimist. Eesti peab oluliseks, et Euroopa Liidu ülene ühinguvorm EU Inc. oleks kiirelt ja täielikult digitaalselt asutatav, ettevõtjatele paindlik ning vähese halduskoormusega ühinguvorm, mis vähendab piiriülese ettevõtluse kulusid ja tugineb ühtsetele digitaalsetele menetlustele. Üksnes kompromissi ja eelnõuga kiirema edasiliikumise huvides me ei ole vastu ühingu- ja maksuõigust puudutavatele aspektidele eelnõus, kuigi oleme jätkuvalt seisukohal, et ettepaneku õigusliku alusena märgitud ELTL artikkel 114 ei võimalda artiklis 79 sätestatud maksuõiguslikke norme reguleerida. Leiame, et otseseid makse ühtlustavad meetmed peavad põhinema ELTL artiklil 115 ja need tuleb vastu võtta ühehäälselt. Eesti otsust mitte vastu olla üldisele lähenemisviisile ei tuleks seega tõlgendada kui valitud õigusliku alusega nõustumisega ega pretsedendi loomisena maksusätete lisamiseks Euroopa Liidus kvalifitseeritud häälteenamusega vastu võetavatesse õigusaktidesse.. Eesti esitab Euroopa Liidu Nõukogus ka vastavasisulise deklaratsiooni. Ühinguõiguse teemadel tehtud uuendused eelnõus on üldjoontes aktsepteeritavad, arvestades eelnõu kiireloomulisust ja vajadust luua ettevõtjatele ühtne tegutsemisraamistik uue ühinguvormi abil. Samas olgu märgitud, et olgugi, et Eesti nõustub ühinguõigust puudutavate muudatustega eelnõu kompromissstekstis, avaldab Eesti kahetsust, et

liikmesriikidele ei jäänud piisavalt aega, et põhjalikult läbi töötada ja kujundada oma arvamust kõigis ühinguõiguse küsimustes, samuti ei keskendunud Eesti hinnangul ühinguõiguse küsimustele ka nõukogu töögruppides piisaval määral. Lisaks märgime, et täiendavad kuritarvituste vastased sätted ja töötajate ühingujuhtimisse kaasamise sätted, millega Eesti küll saab nõustuda, võivad vähendada EU Inc.-i üldist atraktiivsust ja suurendavad regulatsiooni fragmentaarsust, mistõttu esialgsest ideest lihtsast üle-euroopalisest ühinguvormist on eemale liigutud. Kuid eesmärgiga liikuda kiiresti EU Inc-i algatusega edasi, toetab Eesti nõukogule mandaadi andmist läbirääkimisteks parlamendiga.